

Nr 123.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd åt efterlevande till vissa vid en flygolycka omkomna befattningshavare; given Stockholms slott den 17 februari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vennerström:

Den 16 maj 1931 avgick från första flygkåren i Västerås ett flygplan med fanjunkaren vid flygvapnet Axel Gunnar Svensson som förare samt furirerna vid samma vapen Sven Valdemar Wennerholm och Emil Folke Jakobsson som övrig bemanning, destinerat till Bofors för utförande av vissa observationer vid tabellinskjutning av grova artilleripjäser. Omedelbart efter starten havererade emellertid flygplanet, varvid de ombordvarande dödades.

Uti skrivelse den 16 december 1932 har *flygstyrelsen* gjort framställning om understöd åt fanjunkaren Svenssons efterlämnade änka Sara Elvira

Svensson, född Halldén, furiren Wennerholms efterlämnade änka Vera Wilhelmina Wennerholm, född Nilsson, samt furiren Jakobssons efterlevande föräldrar förre lantbrukaren Lars Peter Emil Jakobsson och hans hustru Hulda Charlotta Jakobsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande fanjunkaren Svensson, att han, förutom änkan, född den 19 juli 1894, efterlämnat sonen Kurt Rune Gunnar, född den 9 mars 1921; att änkan uppbär från flottans pensionskassa i gratial, pensionstillägg, dyrtidstillägg och barntillägg sammanlagt 823 kronor för år samt från riksförsäkringsanstalten, så länge hon lever ogift, livränta med 750 kronor för år, minskad med belopp motsvarande från pensionskassan utgående pensionstillägg och dyrtidstillägg, för närvarande tillhoppa 294 kronor, eller alltså (750 — 294 =) 456 kronor; att sonen från riksförsäkringsanstalten uppbär livränta med 500 kronor för år intill dess han uppnått 16 års ålder; samt att den efter Svensson upprättade bouppteckningen utvisar en brist av 2 kronor 9 öre;

beträffande furiren Wennerholm, att han, förutom änkan, född den 12 juni 1907, efterlämnat dottern Eleonore Vera Margareta, född den 1 oktober 1929; att änkan, så länge hon lever ogift, från riksförsäkringsanstalten uppbär en årlig livränta av 750 kronor; att dottern likaledes från riksförsäkringsanstalten uppbär livränta med 500 kronor för år intill dess hon uppnått 16 års ålder; samt att änkan Wennerholm utöver ifrågakvarande livräntebelopp icke äger andra inkomster än vad hon genom eget arbete kan förvärva och saknar tillgångar utöver lösören; samt

beträffande furiren Jakobsson, att hans föräldrar äro födda, fadern den 15 februari 1873 och modern den 12 maj 1883; att föräldrarna uppbära i livränta från riksförsäkringsanstalten ett belopp av 300 kronor för år; att föräldrarna sakna tillgångar och att fadern ävensom makarnas vuxna söner tidvis äro arbetslösa; samt att i hemmet finnas fyra barn under 15 år och två dotterbarn i späd ålder.

Till stöd för sin i ärendet gjorda framställning har flygstyrelsen i förenämnda skrivelse den 16 december 1932 bland annat anført.

Med hänsyn till storleken av det understöd, som från riksförsäkringsanstalten utgaves till fanjunkaren Svenssons son, torde ytterligare ersättning ej böra ifrågasättas för denne. Å andra sidan torde beloppet av detta understöd ej böra vara anledning att beräkna understödet till änkan Svensson efter lägre grunder än eljest kunde ske. Vad beträffade utverkande av särskilt understöd åt änkan, ansåge flygstyrelsen, med hänsyn till de små omständigheter vari änkan levde, skäligt, att åt henne bereddtes ett årligt understöd av 100 kronor.

Flygstyrelsen finge erinra, att 1927 års riksdag i skrivelse nr 216 punkt 4 medgivit, att änkan efter en vid flygtjänstgöring omkommen korpral finge utöver henne författningsenligt tillkommande livränta av 600 kronor uppbära ett årligt understöd å allmänna indragningsstaten av 408 kronor. Även åt änkan Wennerholm syntes böra utverkas understöd. Ytterligare ersättning åt makarnas dotter syntes ej böra ifrågasättas, men å andra sidan

syntes beloppet av den till dottern utgående livräntan ej böra vara anledning att beräkna understödet till änkan efter lägre grunder än eljest kunde ske. Med hänsyn till att änkan Wennerholm åtnjöte högre livränta än den omnämnda korpralsänkan, ansåge flygstyrelsen skäligen, att understödet bestämdes till ett belopp av 300 kronor för år.

Under erinran att modern till en vid flygolycka omkommen korporal i reserven av 1927 års riksdag i skrivelse nr 216 punkt 2 tillagts en årlig pension av 600 kronor, finge flygstyrelsen uttala, att makarna Jakobsson skäligen syntes böra komma i åtnjutande av enahanda förmån, med skyldighet att å pensionen och därå utgående dyrtidstillägg vidkännas avdrag med beloppet av den till dem utgående livräntan.

På grund av det anförda hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till efterlevande efter de vid flygolyckan den 16 maj 1931 förolyckade befattningshavarna finge räknat från och med den 1 juni 1931 utgå årliga understöd å allmänna indragningsstaten med följande belopp, nämligen till änkan Svensson med 100 kronor, till änkan Wennerholm med 300 kronor samt till förre lantbrukaren Jakobsson och hans hustru gemensamt och efter enderas död till den efterlevande med 600 kronor, dock med skyldighet för makarna Jakobsson eller den efterlevande av dem att å pensionen och därå utgående dyrtidstillägg vidkännas avdrag motsvarande beloppet av dem från riksförsäkringsanstalten i anledning av ifrågavarande olycksfall tillkommande livränta.

Slutligen omförmälde flygstyrelsen, att stärbhusen efter furirerna Wennerholm och Jakobsson efter flygstyrelsen delgiven stämning vid Stockholms rådhusrätt yrkat skadestånd av kronan på grund av omständigheterna vid flygolyckan.

Statskontoret har den 16 januari 1933 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anförde.

Vad beträffade flygstyrelsens förslag om utverkande av ett årligt understöd å 100 kronor åt vid ifrågavarande flyghaveri omkomne fanjunkaren Svenssons änka, syntes det ämbetsverket tvivelaktigt, om någon extra livränta borde beredas Svenssons efterlevande; och då de förmåner, som redan tillkomme dem i gratial, livräntor m. m. under de närmaste åren, intill dess sonen den 9 mars 1937 uppnådde 16 års ålder, utgjorde inemot 1,800 kronor, funne sig statskontoret böra avstyrka, att åtgärd vidtoges till beredande av ytterligare förmån.

I fråga om ytterligare förmåner för änkan Wennerholm samt furiren Jakobssons föräldrar skulle statskontoret visserligen icke vara obenäget att tillstyrka dels ett understöd åt änkan Wennerholm å 250 kronor och dels åt Jakobssons föräldrar understöd i enlighet med flygstyrelsens förslag; men då av styrelsens skrivelse framginge, att de Wennerholmska och Jakobssonska dödsboen väckt talan vid domstol med yrkande om skadestånd av kronan på grund av omständigheterna vid flygolyckan, syntes det statskontoret, som om frågan om ytterligare ersättning i dessa fall borde vila i avvaktan på utgången av de sålunda väckta rättegångarna.

I likhet med statskontoret anser även jag, att något understöd utöver författningsenligt utgående belopp icke bör beredas fanjunkaren Svenssons änka.

Vad åter beträffar furiren Wennerholms änka och furiren Jakobssons föräldrar synas, såsom i liknande fall tidigare skett, särskilda understödsbelopp böra tillerkännas dem. I fråga om tilläggsförmånernas storlek ansluter jag mig till vad statskontoret i sådant hänseende ifrågasatt, dock med den jämkning att understödsbeloppet till änkan Wennerholm torde böra bestämmas till ett med tolv jämnt delbart tal eller 252 kronor. Däremot delar jag icke statskontorets uppfattning, att frågan om ytterligare ersättning i dessa fall bör vila i avvaktan på utgången av den av ifrågavarande stärbhus väckta rättegången mot kronan. Jag förutsätter nämligen, att därest särskilda understöd komma att av riksdagen beviljas, dessa skola, för den händelse kronan genom domstols utslag förpliktas utgiva större ersättning än som nu författningenligt utgår, gå i avräkning å vad i rättegången eventuellt kan komma att tillerkännas furirerna Wennerholms och Jakobssons stärbhus.

Understöden torde böra utgå från och med den 1 juni 1931 eller från och med månaden näst efter den, under vilken dödsfallen ägt rum.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att furiren vid flygvapnet Sven Valdemar Wennerholms änka Vera Wilhelmina Wennerholm, född Nilsson, må från och med den 1 juni 1931, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, utöver henne författningenligt tillkommande livränta, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 252 kronor; samt

att furiren vid flygvapnet Emil Folke Jakobssons efterlevande föräldrar, förre lantbrukaren Lars Peter Emil Jakobsson och hans hustru Hulda Charlotta Jakobsson, må — gemensamt och efter enderas död den efterlevande — från och med den 1 juni 1931 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 600 kronor, dock med skyldighet för makarna Jakobsson eller den efterlevande av dem att å understödsbeloppet och därå utgående dyrtidstillägg vidkännas avdrag motsvarande beloppet av till dem från riksförsäkringsanstalten författningenligt utgående livränta.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Georg Z. Topelius.